

MAASEUDUN TERVEYS- JA LOMAHUOLTO RY

VUOSIKIRJA

2016

PUHEENJOHTAJAN TERVEHDYS

Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto MTLH ry:n sääntöihin kirjattuna tarkoituksena on edistää haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten terveyttä ja hyvinvointia. Toimintaamme johdetaan, toteutetaan ja kehitetään vuonna 2015 hyväksytyyn strategiaan mukaisen ”sytyttävän toimintatavan” ja ydinperiaatteiden pohjalta. Keskiössä ovat tekemisen ilo, arvostava kohtaaminen, kannustus sekä vapaus ja vastuu. Toimintaamme ohjaaviksi arvoiksi olemme määritelleet avoimuuden, kunnioituksen, oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden sekä välittämisen. On ollut jälleen ilo havaita, kuinka vahvasti sekä luottamushenkilömme että koko henkilöstö ovat näihin arvoihin sitoutuneet. Kiitos siitä!

Vuosi 2016 oli MTLH:n 62. toimintavuosi. Kautta vuosikymmenten keskeisenä keinonamme suomalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi on ollut sosiaalinen lomatoiminta. Viime vuosien aikana taloudellinen epävarmuus ja maailmantalouden mullistukset ovat lyöneet laineitaan myös tänne Suomeen. Valtion ja kuntien taloustilanne on haasteellinen. Työttömyys on pysynyt jo vuosien ajan korkealla tasolla. Halusimmekin viime vuonna pyrkiä osaltamme ehkäisemään suomalaisten hyvinvoinnin uhkatekijöitä näiden vaikeiden aikojen keskellä. Nostimme vuoden 2016 sosiaalisen lomatoiminnan erityiskohderyhmäksi perheet, ikäihmiset, työttömät ja erityisen vaikeassa elämäntilanteessa olevat kansalaiset. Tämä oli hyvä ja tärkeä linjaus.

Maaseudun tukihenkilöverkko vietti viime vuonna toimintansa 20-vuotisjuhlavuotta. Kuluneiden 20 vuoden aikana maatalouden rakennemuutoksen vauhti on ollut kova. Monet viljelijät ja muut maaseudun asukkaat ovat kohdanneet taloudellisia vaikeuksia, mielenterveyden haasteita, yksinäisyyttä ja parisuhdeongelmia. Tukihenkilöverkko-toiminnan tunnuslauseena on ”ihmiseltä ihmiselle”. Tukihenkilöverkon kouluttamat vapaaehtoiset tukihenkilöt ovat kuuntelijoita, keskustelijoita ja rinnalla kulkijoita, joiden panosta tarvitaan maaseudulla tänä päivänä enemmän kuin koskaan. Teette tärkeää työtä!

Vanhan sanonnan mukaan vain muutos on pysyvää auringon alla. MTLH:lle vuosi 2016 oli merkittävä muutoksen vuosi, kun pitkäaikainen toiminnanjohtajamme Airi Tella siirtyi eläkkeelle. Haluan kiittää Airia hänen elämäntyöstään suomalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja lomatoiminnan uudistamisessa. Airin näkemyksellisen kehittämisotteen ansiosta uusi toiminnanjohtajamme sai johdettavakseen aktiivisen ja ajan hermolla elävän suomalaisten hyvinvointia edistävän järjestön.

Kiitän myös toimintamme rahoittajaa Raha-automaattiyhdistystä, lomapaikkoja, jäsenyhdistyksiämme sekä muita yhteistyökumppaneita hyvästä yhteistyöstä vuoden 2016 aikana. Muistutan samalla, että tavoitteitamme emme olisi saavuttaneet ilman osaavaa ja sitoutunutta henkilöstöämme.

Anssi Kemppi
puheenjohtaja

SISÄLTÖ

1. Toimintavuosi 2016
2. Sosiaalinen lomatoiminta
  - 2.1 Hakijoiden ja lomalaisten kuvaus
  - 2.2. Lomat lomamuodoittain
  - 2.3. Lomapaikat
3. Maaseudun tukihenkilöverkko
4. Viestintä ja vaikuttaminen
5. Hallinto ja henkilöstö
6. Talous
7. Kehittäminen ja toiminnan arviointi
8. Riskit ja mahdollisuudet
9. Yhteistyö

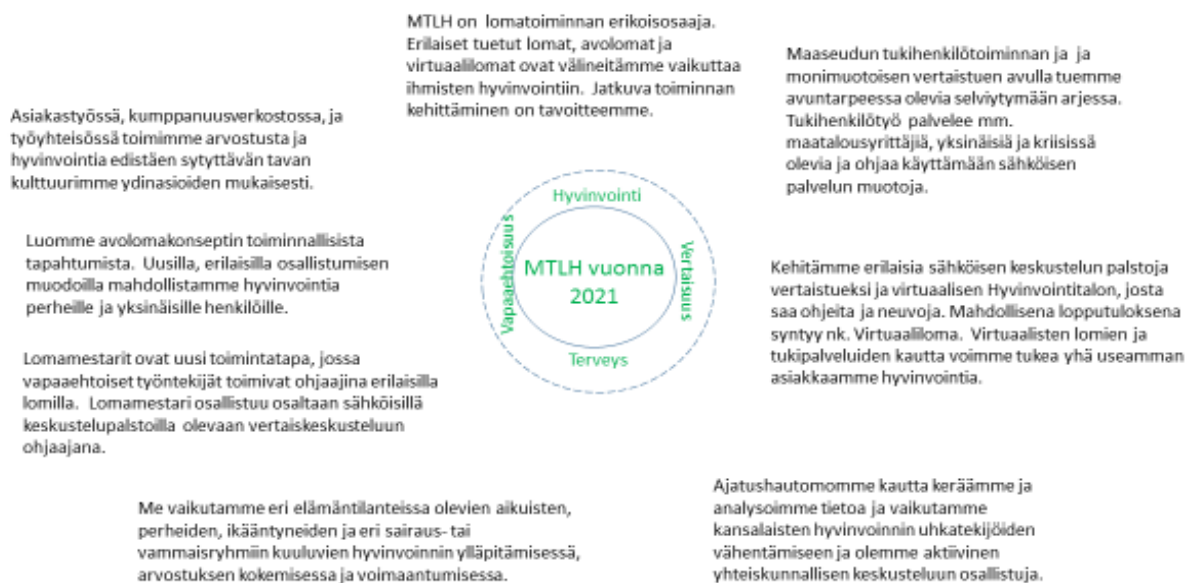
1. TOIMINTAVUOSI 2016

Vuosi 2016 oli Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto (MTLH) ry:n kuudeskymmenestoinen (62.) toimintavuosi.

Vuonna 2015 uudistettujen sääntöjen mukaan ” yhdistyksen tarkoituksena on edistää haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten terveyttä ja hyvinvointia. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys voi järjestää sosiaalista lomatoimintaa, kehittää vapaaehtois- ja vertaistoimintaa, tehdä vaikuttamistyötä ja kerätä varoja toimeenpanemalla asianomaisella luvalla arpajaisia, myyjäisiä ja keräyksiä sekä antaa tukea ja ohjausta terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen ja tuottaa tietoa hyvinvoinnin edistämisen tueksi. ”

Yhdistyksen toimintaa on toteutettu strategian ja arvojen mukaan. Toiminnassa ovat korostuneet perheet, ikäihmiset, työttömät ja erityisen vaikeassa elämäntilanteessa olevat sekä järjestön sisäisen ja ulkoisen yhteistyön ja viestinnän kehittäminen. Toimintaa johdetaan, toteutetaan ja kehitetään strategian mukaisen ”sytyttävän toimintatavan” ydinasioiden pohjalta, joita ovat tekemisen ilo, arvostava kohtaaminen, kannustus sekä vapaus ja vastuu. MTLH:n arvot ovat avoimuus, kunnioitus, oikeudenmukaisuus, turvallisuus ja välittäminen. Arvot ohjaavat niin työtä asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa kuin hallinnollisia päätöksiä.

MTLH:n strategia vuoteen 2021:

MTLH on valtakunnallinen järjestö ja sen toimipaikka on Helsinki. MTLH:n toiminta on RAY:n (1.1.2017 alkaen STEA) rahoittamaa. MTLH:n konkreettisia toimintamuotoja ovat olleet sosiaalinen lomatoiminta ja Maaseudun Tukihenkilöverkon vapaaehtoistoiminnan koordinaatio. Lisäksi MTLH hallinnoi lomajärjestöjen yhteistä sähköistä asiakasrekisteriä LOTU:a, jota seuraa ja kehittää lomajärjestöjen edustajista ja Palkansaajien Hyvinvointi ja Terveys edustajista koottu työryhmä.

Lomaa hakeneiden määrä on pysynyt edellisvuoden tasolla. Lomatuen saaja maksaa omavastuusuuden myönnetystä lomasta. Tuettujen lomien merkitys terveyden ja hyvinvoinnin edistäjänä, yksinäisyyden lieventäjänä ja syrjäytymisen ehkäisemisessä on ollut merkittävä. Monille erilaisille kohderyhmille järjestetyt lomat ovat olleet ohjattuja ja ohjelmallisia. Järjestöjen kanssa tehtiin tiivistä yhteistyötä lomien onnistumiseksi erityisryhmille. Myös lomakohteiden kanssa tehtävä yhteistyö on ollut välitöntä ja jatkuvaa. Lomia toteutettiin 40 eri lomakohteessa.

Maaseudun tukihenkilöverkon toiminta perustuu vapaaehtoisten tekemään tukihenkilötyöhön ja koordinoituun koulutukseen. Auttamiskontaktit vähentyivät kuluneen vuoden aikana. Toisaalta yhteydenotot sisältävät yhä moninaisempia haasteita ja ongelmia, mm. talouteen liittyen. Vuoden 2016 toimintaa voidaan tukihenkilöverkossa kuvata uusien toimintamuotojen vakiinnuttamisen ja kehittämisen vuodeksi.

2. SOSIAALINEN LOMATOIMINTA

Tuetut lomat on tarkoitettu henkilöille, jotka eivät muuten pysty lomailemaan sosiaalisten, terveydellisten tai taloudellisten esteiden vuoksi. Tavoitteena lomilla on ollut tukea lomalaisia omassa jaksamisessa, antaa irtiotto arjesta sekä lomalaisten voimaantuminen. Laaja yhteistyökumppanien verkosto on auttanut kohdentamaan lomia tuen tarpeessa oleville sekä löytämään uusia hakijoita. Yhteistyökumppaneilla on ollut merkittävä rooli etsivässä työssä, lomien markkinoinnissa järjestöjen kohderyhmille sekä tiedottamisessa.

1.1. Lomatoiminta lukuina

Vuoden 2016 aikana lomia järjestettiin ympäri Suomea 40 eri lomakohteessa, vuoden 2015 järjestetyn tarjouskilpailun pohjalta. Lomamuotoina järjestettiin perheiden, ikäihmisten ja työikäisten lomiamia sekä erityisryhmien lomiamia omaishoitajille yksin sekä hoidettaviensa kanssa yhdessä, omatoimisten aikuisen ja perheiden sekä apua tarvitsevien ja vaikeavammaisten lomiamia. Lomien sisällöissä painottuivat fyysistä ja psyykkistä terveyttä edistävä toiminta sekä vertaistuki.

Toimintavuoden aikana järjestettiin 570 lomaviikkoa, joissa painotus on ollut erityisryhmälomissa. Näitä lomiamia järjestettiin 347 viikkoa yhteistyössä potilas- ja vammaisjärjestöjen, näihin kuuluvien paikallisyhdistysten sekä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Vuoden aikana lomatukihakemuksia käsiteltiin 13 733 kpl. Lomatuenhakijoita lomiamille oli yhteensä 34 163, joista lomatuki myönnettiin 17 630 hakijalle (50,3%). Kaikista hakijoista ensikertalaisia hakijoita oli yhteensä 18051 (52,8 %) hakijoista.

1.2. Erityislomat

Potilas- ja vammaisjärjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö on ollut Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry:ssä merkittävässä roolissa tuettujen lomiamien toteutuksessa ja kehittämisessä. Lomiamien toteutuksessa on pystytty hyödyntämään yhteistyöjärjestöjen ammattiosaamista ja lomiamille osallistuvien vapaaehtoisten kautta lomiamisisältöihin on saatu tärkeää vertaisnäkökulmaa.

Erityisryhmälomiamille oli toimintavuoden aikana 16 983 lomatuen hakijaa, hakemuksia tuli 8 008 kpl. Erityisryhmälomiamien hakijoista 55,3%:lle (9390 hakijaa) myönnettiin lomatuki.

Omaishoitajat ja Läheiset -liiton sekä näihin kuuluvien paikallisesti toimivien yhdistysten kanssa järjestettiin vuoden aikana 32 viikkoa, Invalidiliiton sekä neurologisten potilasjärjestöjen sekä näihin kuuluvien paikallisesti toimivien yhdistysten kanssa 81 viikkoa. Yrittäjien ja maatalousyrittäjien lomiamia järjestettiin vuoden aikana 30 viikkoa. Eläkeikäisille suunnattuja yhteistyölomiamia järjestettiin 34 viikkoa ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa 172 viikkoa. Muut yhteistyökumppanit ovat laaja joukko potilasjärjestöjä ja sairausryhmäkohtaisia yhdistyksiä, mm. sydänyhdistykset.

Erityisryhmälomille suunnattuja sairausryhmäkohtaisia lomia järjestettiin sekä aikuisille että perheille. Voimaa vertaisuudesta, omatoimisille aikuisille lomia, Voimaa vertaisuudesta, apua tarvitseville aikuisille, Voimaa vertaisuudesta, vaikeavammaisille aikuisille, Elämyksiä luonnossa -lomina, Voimaa vertaisuudesta, huonokuuloisille ja kuuroutuneille ja Voimaa vertaisuudesta, hengityssairaille -lomina järjestettiin lomavuoden aikana yhteensä 153 lomaviikkoa. Voimaa vertaisuudesta, omatoimisille lapsiperheille lomia järjestettiin 50. Lepoa hoivaamisesta -lomina omaishoitajille ja Omaishoitaja ja hoidettava -lomina järjestettiin yhteensä 43 lomaviikkoa. Osa yhteistyölomista järjestettiin Meidän perheen -lomina ja Työt takana -lomien muodossa.

LOMAT ERITYISRYHMILLE	VK	OSUUS
Voimaa vertaisuudesta, vaikeavammaisille aikuisille	2	0,6 %
Voimaa vertaisuudesta, huonokuuloiset ja kuuroutuneet	6	1,7 %
Elämyksiä Luonnosta -loma	9	2,6 %
Voimaa vertaisuudesta, apua tarvitseville aikuisille	13	3,7 %
Lepoa hoivaamisesta - loma omaishoitajille	14	4,0 %
Voimaa vertaisuudesta, lomat hengityssairaille	20	5,8 %
Omaishoitaja ja hoidettava -loma	29	8,4 %
Voimaa vertaisuudesta, omatoimiset lapsiperheet	50	14,4 %
Voimaa vertaisuudesta, omatoimisille aikuisille	103	29,7 %
Työt takana -loma	44	12,7 %
Meidän perheen loma	36	10,4 %
Hyvinvointiloma	21	6,1 %

1.3. Yleislomat

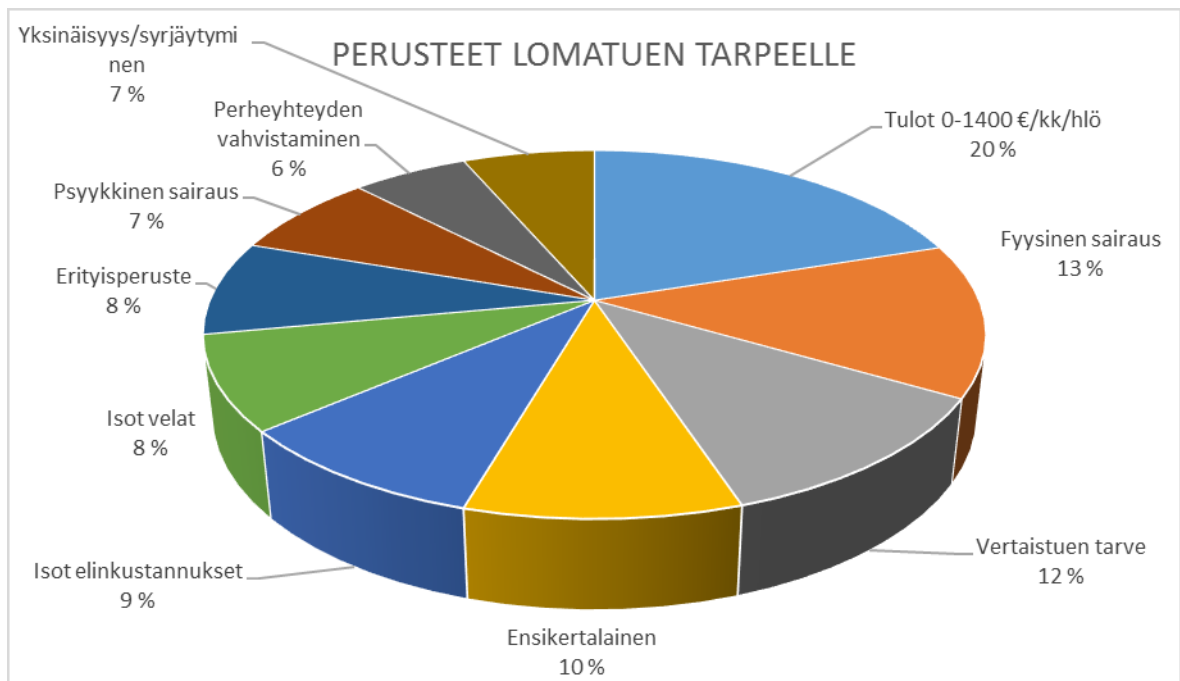
Yleislomia järjestettiin 223 viikkoa ja näissä painotuksena olivat perhelomat ja ikääntyneiden lomaviikot. Yleislomille oli yhteensä 17 180 hakijaa, hakemuksia tuli 5 725. Lomatuki myönnettiin 8 240 (48,0%) hakijalle.

Lomavuoden aikana järjestettiin yleishaussa haettavina olevia lomia perheille, ikääntyneille ja työikäisille. Perheille suunnattuja lomia järjestettiin Meidän perheen loma, Meidän perheen loma junioriperheille sekä Liikuntaloma perheille -lomina, joita oli 48 % yleislomista. Ikäihmisten lomia järjestettiin Iloa eläkeikään, Työt takana-loma ja Liikuntaloma ikäihmisille -lomien muodossa. Näiden lomien määrä oli 36 % yleislomista. Työikäisille suunnattuja lomia järjestettiin 53 lomaviikkoa Arki haltuun, Liikkuen luonnossa, Voimavaraloma ja Hyvinvointiloma -lomien muodossa, 15 % yleislomista.

YLEISLOMAT	VK	OSUUS
Arki Haltuun	2	0,9 %
Liikuntaloma Ikäihmiset	7	3,1 %
Meidän perheen loma, juniorit	7	3,1 %
Liikkuen luonnossa	8	3,6 %
Liikuntaloma perheille	7	3,1 %
Voimavaraloma	13	5,8 %
Hyvinvointiloma	10	4,5 %
Iloa eläkeikään	24	10,8 %
Työt takana -loma	49	22,0 %
Meidän perheen loma	93	41,7 %
Lepoa hoivaamisesta loma omaishoitajille	1	0,4 %
Omaishoitaja-hoidettava -loma	2	0,9 %
YHTEENSÄ	223	100,0 %

1.4. Hakijaprofiili

Lomatukea myönnettäessä otetaan huomioon hakijan taloudelliset, terveydelliset ja sosiaaliset perusteet. Pienet tulot, fyysiset sairaudet hakijalla itsellään tai perheenjäsenillä sekä vertaistuen tarve nousivat merkittävimmit lomatuken hakemisen perusteiksi toimintavuoden aikana. Hakijan iso velkamäärä ja isot elinkustannukset sekä ensikertalaisuus olivat lisäksi suurimpia syitä lomatuken tarpeelle. Erityisperusteina hakijoilla oli mm. hakijan korkea ikä, perheongelmat ja muut elämän kriisit. Hakijoiden yksinäisyys korostui erityisesti ikäihmisillä ja perheet kokivat tuetun loman antavan mahdollisuuden perheyhteyden vahvistamiseen. Hakijoiden omavastuusuutta oli mahdollista huojentaa.

3. MAASEUDUN TUKIHENKILÖVERKKO

Vuosi 2016 oli Maaseudun Tukihenkilöverkon toiminnan 20. toimintavuosi. Asiantuntijoista koostuva ohjausryhmä kokoontui kolme kertaa ja työvaliokunta neljä kertaa. Koordinaattorina toimi Maija Mielonen ja loppuvuodesta hänen sijaisenaan Katri Roivainen. Projektityöntekijänä toimi 31.5.2016 saakka Henna Hietakangas, joka vastasi kohderyhmäselvityksen tekemisestä ja 20-vuotisjuhlavuoden historiikin kokoamisesta. Tukihenkilöverkon sivutoimisena kouluttajana toimi Eija Himanen.

Tukihenkilöverkon toiminnan kehittämisestä ja linjauksista on vastannut verkon ohjausryhmä, joka koostuu taustajärjestöjen ja Tukihenkilöverkon edustajista. Ohjausryhmään kuuluivat Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto (MTK), Maa- ja Kotitalousnaisten Keskus/ProAgria, Maaseudun Sivistysliitto (MSL), Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry., Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Mela), Suomen Mielenveysseura (SMS), Työterveyslaitos (TTL) sekä Svenska Landbruksproducenternas Centralförbundet (SLC).

Maaseudun tukihenkilöverkon toiminta on vapaaehtoisten tukihenkilöiden toimintaa. Toiminnassa on mukana 180 aktiivista tukihenkilöä. Tukihenkilökohtaamisten määrä laski edellisestä vuodesta parilla sadalla kohtaamisella, yht. 1 231 kpl. Aluetapaamisia oli vuoden aikana 64 kpl (n 2,5 kertaa enemmän kuin v. 2015) ja osallistujia tilaisuuksissa oli 343 (v. 2015, 157 osallistujaa). Emäntäpiiri kokoontui kahdeksan kertaa. Tukihenkilöistä 12 oli mukana Tukinetin

toiminnassa ja vastausmääriä 333 kpl (277 v. 2015). Verkko järjesti vuoden aikana seitsemän koulutustilaisuutta, joissa osallistujia oli yhteensä 103.

Verkon toiminnan sisällöstä on vastannut ohjausryhmä. Vuoden aikana toteutettiin kohderyhmäkysely. Tukihenkilöverkon toimintaa käytiin esittelemässä noin 25 sidosryhmätilaisuudessa.

Asiakaskohtaamisista oli 63 % puhelimitse tapahtuvia, tapaamisia yli 32 % ja sähköpostitse n. 5 %. Yhteydenotoissa painottuivat fyysiset sairaudet, parisuhde- ja muut ihmissuhdeongelmat, yksinäisyys ja erilaiset arkipäivän vaikeudet. Taloudellisten ongelmien määrä on kasvanut merkittävästi (16%).

Aluevastaavat tekivät välitöntä työtä 138,5 ja välillistä työtä 510 tuntia. Yhteensä aluevastaavien tekemää työtä kertyi 658,5 tuntia. Määrä oli n 1,5-kertainen vuoteen 2015 verrattuna.

Tukihenkilöiden peruskoulutuksia järjestettiin kerran vuonna 2016. Koulutukseen osallistui 12 henkilöä. Tukihenkilöpäivät järjestettiin maaliskuussa ja sisältökoulutuksia kaksi, osallistujia yht. 24 henkilöä. Erillistä Tukinet-koulutusta ei järjestetty.

Vuoden aikana jatkettiin viestinnän kehittämistä ja otettiin käyttöön uutiskirje.

4. VIESTINTÄ JA VAIKUTTAMINEN

Viestinnän tavoitteena vuonna 2016 oli lisätä potilas- ja vammaisjärjestöjen, ammattihenkilöstön sekä tuetun loman tarpeessa olevien henkilöiden tietoisuutta tuetuista lomista. Tavoitteiden saavuttamiseksi osallistuttiin messuille ja erilaisiin tapahtumiin, joissa tavoitettiin halutut kohderyhmät. MTLH osallistui yhdessä Maaseudun tukihenkilöverkon kanssa Okramaatalousnäyttelyyn 6.-9.7.2016 Oripäässä sekä KoneAgria 2016-tapahtumaan 6.-8.10.2016 Jyväskylässä. Okran kävijämäärä oli 83 500 ja KoneAgrian 18 000.

Viestintävälineitä olivat vuosiesite, järjestön kotisivut, Facebook-sivut sekä uutiskirje, joka otettiin käyttöön toimintavuoden aikana. Vuosiesitettä painatettiin 15000 kpl ja sitä jaettiin messutapahtumien lisäksi sosiaalitoimistoihin, seurakuntiin sekä lomakohteisiin, joiden kanssa tuettuja lomiam toimintavuoden aikana järjestettiin. Kotisivujen kävijämäärä vuoden 2016 aikana oli 98 432, jossa on lisäystä edelliseen vuoteen 8 484 kävijää. Uutiskirjeen kohderyhmänä on ollut järjestön sidosryhmät.

Lomista tiedotettiin toimintavuoden aikana useissa valtakunnallisissa ja maakunnallisissa lehdissä sekä ilmaisjakelulehdissä ja järjestön toiminnasta julkaistiin muutama lehtiartikkeli.

Valtakunnallista näkyvyyttä lomille saatiin hyvin myös yhteistyökumppaneina toimivien järjestöjen tiedottaessa lomista omilla kotisivuillaan, jäsenkirjeissään sekä lehdissään. Yhteistyökumppaneille järjestettiin 28.4.2016 seminaari, jossa oli 125 osallistujaa.

Savon Sanomissa julkaistiin elokuussa puheenjohtajan ja toiminnanjohtajan mielipidekirjoitus: Suojaverkkoja tarvitaan maanviljelijän tueksi. MTK:n jäsenlehdessä sekä kuntien sosiaali- ja talousjohdolle jaettavassa Sosiaali- ja Kuntatalous -julkaisussa oli syksyllä artikkelit MTLH:n toiminnasta. Sosiaali- ja terveysministeriölle annettiin lausunnot Rahapeliuudistuksesta sekä Sote- ja maakuntalaista.

Viestintää toteutettiin yhdessä Maaseudun tukihenkilöverkon kanssa.

5. HALLINTO JA HENKILÖSTÖ

Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry:n puheenjohtajana vuonna 2016 toimi toiminnanjohtaja Anssi Kemppi ja varapuheenjohtajana järjestöjohtaja Anna Tamminen. Muut hallituksen jäsenet olivat Marjut Frantsi- Lankia, Hanna Mattila, Sari Palmu, Merja Perälä, Kristiina Ruuskanen, Jukka Salminen ja Timo Sipilä. Hallituksen kokouksia oli vuoden aikana 10. Keskeisiä asioita vuoden aikana oli uuden strategian toimeenpano, henkilöstön rekrytoinnit, uuden toimitilan hakeminen sekä lomatoiminnan ja Maaseudun Tukihenkilöverkon hallinnointi. Jäsenjärjestöjä oli 23. Sääntömääräisiä yleiskokouksia pidettiin kaksi.

MTLH:n henkilöstö toimintavuonna 2016:

toiminnanjohtaja Airi Tella (1.9.2016 alk. eläke)
 toiminnanjohtaja Anne Ylönen (1.4.2016 alk.)
 suunnittelija Mia Kalpa (28.11.2016 alk.)
 tiedottaja Sirpa Otava
 taloussihteeri Maarit Kainulainen
 lomas sihteeri Anne Aulonen (1.11.2016 alk. eläke)
 lomas sihteeri Jyrki Nurmi
 lomas sihteeri Leena Lindell
 lomas sihteeri Erja Puumala (Liisa Laaksosen sijainen)
 koordinaattori Maija Mielonen (12.10.2016 alk. äitiysloma)
 koordinaattori Katri Roivainen (Maija Mielosen sijainen 4.10.2016 alk.)
 projektityöntekijä Henna Hietakangas (31.5.2016 saakka)
 kouluttaja Eija Himanen (osa-aikainen)
 harjoittelija Abdullahi Aisha Mohammed (8.-30.11.2016)

Toimintasuunnitelma on ohjannut henkilöstön työtä ja toiminnan suunnittelua ja arviointia on tehty yhteisten kehittämispäivien yhteydessä, toimistokokouksissa ja kehityskeskusteluissa. Henkilöstön työhyvinvointia ja jaksamista on pyritty tukemaan tehostamalla työn suunnittelua, työterveyshuollon palveluilla, yhteisellä virkistystoiminnalla, terveysrahalla sekä työnohjauksella. Henkilöstöllä on ollut mahdollisuus hakeutua koulutukseen koulutusmäärärahan puitteissa.

IT-palvelut on hankittu Provol Oy:ltä, siivous Piuski Ky:lta, taloushallintopalvelut Administer Oy:ltä ja tilintarkastus KHT Raimo Hakolalta.

6. TALOUS

Tilinpäätöstietoihin sisältyy MTLH:n toimintamuodot: sosiaalinen lomatoiminta, LOTU- sähköinen asiakashallintarekisteri ja Maaseudun Tukihenkilöverkko.

Vuoden 2016 tulos on +9.983,78 €. Toimintavuonna RAY:n myöntämää avustusta oli käytettävissä yhteensä 5.114.000,00€ ja edelliseltä kaudelta siirtyvää avustusta 65.983,08 €. Seuraavalle kaudelle siirtyvää avustusta lomatoiminnan osalta on 430.000,00 €. Tukihenkilöverkon osalta siirtyvää avustusta ei jää.

Vuoden 2016 asiakasmaksuja on kertynyt 1.119.300,00€. Tuotot olivat yhteensä 5.869.283,08 €. Suurin kuluerä oli käyttömaksut 4.831.422,97 €. Henkilöstökulut olivat yhteensä 551.204,44 €. Taseen loppusumma on 1.078.603,60 €. Maksuvalmius on ollut hyvä koko tilikauden ajan ja yhdistyksen likviditeetti vuoden lopussa oli 662.887,01 €.

7. KEHITTÄMINEN JA TOIMINNAN ARVIOINTI

Sisäistä toiminnan kehittämistä on jatkettu. Hakuprosesseja ja työnkuvia on kehitetty. Lomahakemuksia käsitellään yleis- ja erityislomatiimeissä, mikä mahdollistaa konsultoinnin ja sijaistamisen. Toimintatapaohjeita päivitetään vuosittain.

Sähköisen lomaohjelma LOTU:n kehittämistä jatkettiin mm. lomajaksoilla olevien hakemusten automaattiseen käsittelyyn, lomahakijoiden ikätarkistukseen ja sähköpostiosoitteiden hyväksymiseen liittyen. Kaikilla toimenpiteillä saatiin järjestelmän toimivuutta lisättyä.

Edellisenä vuonna tehtyjen selvitysten (Perhelomaselvitys, Sidosryhmäselvitys) hyödyntämistä on jatkettu ja niiden pohjalta kerätään uutta aineistoa lomatoiminnan tulosten ja vaikutusten selvittämiseksi. Uusia selvityshankkeita on suunniteltu Itä-Suomen yliopiston ja Diakoniammattikorkeakoulun kanssa.

Kaikilta lomalaisilta on pyydetty palautteet sähköisesti. Palautteita saatiin 5 582 kpl. Eniten palautteita tuli Lehmirannan lomakeskuksesta, Kalajoen kylpylähotelli Sanista ja Herttuan kuntoutuskeskuksesta. Osassa lomakohteista lomaa oli varsin vähän ja joistakin ryhmistä yhteistyökumppani keräsi omat palautteensa, mistä lomajärjestöllä ei välttämättä ole tietoa. Palautteiden määrä on verrannollinen lomalaisten määrään. Lähes kaikista lomakohteista saatiin asiakaspalautteita.

Palautteita antaneista lomaa vietti puolison kanssa vajaat 50% (2 600 henkilöä), yksin lomaili noin 1/3 vastaajista (1800 henkilöä) ja perheen kanssa vajaat 20% (noin 1 000 vastaajaa). Palautteilla kartoitettiin sekä lomajärjestön että lomakohteen palvelua.

MTLH:n palveluun oltiin pääosin erittäin tyytyväisiä, 98% vastaajista antoi lomalle hakemista erinomaisen tai hyvän arvioinnin. Eniten tyytymättömiä oltiin lomatukipäätöksen ilmoittamisesta ja maksukäytännöstä. Tyydyttävänä lomajärjestön palvelua, esitteen ja hakemuksen selkeyttä, lomatukipäätöksestä ilmoittamista ja maksukäytäntöä piti noin 700 palautteen antajaa.

Eniten tietoa lomasta oli saatu ystäviltä tai tuttavilta (noin 1 500 vastaajaa) tai lehdistä, esitteistä ja internetistä (2 000 vastaajaa). Potilasjärjestöstä ilmoitti saaneensa tietoa noin 600 henkilöä, työpaikalta, ammattiliitosta tai sosiaalitoimistosta noin 150 vastaajaa ja jostakin muualta yli 900 vastaajaa. Vastaajista lomaohjelmaa piti erinomaisena tai hyvänä noin 85% vastanneista (lähes 4 000 vastaajaa). Noin 900 vastaajan mielestä lomaohjelma oli tyydyttävä tai huono.

Lomakohteen palvelu oli erinomaista tai hyvää (noin 5 000 vastaajaa) mielestä ja tyydyttävää tai huonoa noin 1 900 vastaajan mielestä. Lomat ovat sisällöltään erilaisia ja sillä lienee merkitystä vastauksiin.

Tuetun loman tavoitteena on lomalaisen voimaantuminen ja jaksamisen lisääntyminen. Lomalla toivotaan olevan merkitystä lomalaisen ja hänen läheistensä elämään. Paljon ja sopivasti arvioivat loman vaikuttaneen 86 % vastanneista.

Kuntoon ja terveyteen ilmoitti loman vaikuttaneen paljon ja sopivasti noin 4 800 vastaajaa, vähän tai ei lainkaan noin 550 vastaajaa. Henkiseen jaksamiseen arvioi loman vaikuttaneen paljon tai sopivasti noin 5 000 vastaajaa. Arjessa selviytymiseen puolestaan arvioi yli 4 300 vastaajaa loman vaikuttaneen paljon tai sopivasti ja perhe- ja ihmissuhteisiin noin 4 400 vastaajaa.

Lomapaikan palveluita piti hyvänä tai erinomaisena lähes 95 % vastaajista. Tyytyväisiä oli lähes 10 % ja huonona palveluja piti vain 1 %. Vastaajien mielestä lomalla parasta oli ruoka, palvelu ja ohjaajat, lepo, kylpyläpalvelut ja ympäristö. Huonoimpana lomalaiset pitivät huonevarustelua ja ilmastointia tai ohjelmien ajoitusta.

Suuri haaste on löytää eniten lomaa tarvitsevia asiakasryhmiä ja henkilöitä. Tähän haasteeseen on vastattu lisäämällä yhteistyötä mm. etsivän sosiaalityön ja seurakuntien kanssa sekä etsimällä aktiivisesti uusia yhteistyökumppaneita.

8. RISKIT JA MAHDOLLISUUDET

Yleisen taloustilanteen vaihtelut näkyvät tuetulle lomalle hakeutumisessa. Sekä hakijoiden että tukeen oikeutettavien määrä on lisääntynyt viime vuosina. Yksityistalouksissa yleinen taloustilanteen kiristyminen, epävarmuus tulevaisuudesta ja työttömyys näkyivät lomalle hakeutumisen syissä.

Yhteistyö eri järjestöjen kanssa on vakiintunut vuosien mittaan. Uusia haasteita ja asiakasryhmiä tulee esille jatkuvasti. Uusi strategia antaa hyvät mahdollisuudet vastata haasteisiin ja uudistua. Vuoden 2016 aikana on aloitettu uuden strategian jalkauttaminen, uusien toimintamuotojen kehittäminen (avolomatoiminta, Tukihenkilöverkon maaseutupuhelin ja Jelppi-ryhmätoiminta) sekä vahvistettu henkilöstörakennetta.

Riskeinä voidaan nähdä myös yksipuolinen rahoitus, yksinomaan RAY:n (nyk. STEA) avustus. Jos rahoituksen taso laskee, se vaikuttaa suoraan lomatukien määrään.

Riskinä ovat myös pienen työyhteisön henkilöstömuutokset ja mahdolliset pidempiaikaiset poisolot. Erityisesti Tukihenkilöverkon toiminta on haavoittuvaa.

Riskinä voidaan pitää myös lomapaikkojen kilpailutukseen liittyvät ohjeistukset ja niiden vaikutukset esim. erityisryhmälomiin. Lisäksi lomapaikkojen toimintavarmuus on riski lomatoiminnan sujumiselle, (mm. omistajavaihdokset, laajat remontit). Toisaalta mahdollisuutena voidaan nähdä hyvät toimivat yhteistyösuhteet ja ammatillinen toiminta lomapaikoissa ja yhteistyöjärjestöissä.

9. YHTEISTYÖ

Järjestön keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat olleet kansanterveysjärjestöt, vammaisjärjestöt ja neurologiset potilasjärjestöt. Yhteistyöjärjestöjä ja -yhdistyksiä oli kuluneen vuoden aikana ollut lähes 150.

Yhteistyöjärjestöjen panos lomaryhmien markkinoinnissa ja lomasisältöjen kehittämisessä oli merkittävä. Yhteistyö lomapaikkojen kanssa tapahtui henkilökohtaisissa tapaamisissa toimistolla, vierailuilla lomapaikoissa sekä sähköpostilla.

Lomapaikkojen kilpailutus on tehty vuosille 2016-2017. Lomien ostot ja varaukset tehtiin kilpailutuksen tuloksen mukaisesti ja niissä noudatettiin etuostojärjestystä sekä asiakkaan tarvetta ja maantieteellisiä etäisyyksiä. Lomasuunnittelua ja viestintää on tehty yhteistyössä järjestöjen kanssa.

Kasvavasta hakemusmäärästä selvittiin ammattitaitoisten työntekijöiden ansiosta hyvin. Hallitus seurasi ja arvioi aktiivisesti toimintaa ja strategian toimeenpanoa.

MTLH on jäsenenä Raha-automaattiyhdistyksessä (RAY), SOSTE (Sosiaali ja terveys ry) ja Sosiaali- ja terveysalan järjestöjen työnantajyhdistyksessä. Järjestö on mukana myös Lomajärjestöjen yhteistyöryhmässä (LYR). Hyvä yhteistyö jäsen- ja muiden yhteistyöjärjestöjen, loma-kohteiden, rahoittajan ja muiden sidosryhmien kanssa mahdollistaa sekä loma- että tukihenkilötoiminnan tavoitteiden saavuttamisen.

LIITTEET

Maaseudun terveys- ja lomahuolto ry
V-tunnus 0278760-1

TULOSLASKELMA

	1.1.- 31.12.2016	1.1.- 31.12.2015
VAR SINANEN TOIMINTA		
Tuotot	5 864 743,49	6 325 172,26
Kulut		
Henkilöstökulut	- 544 177,42	- 518 717,24
Poistot	-12 279,82	-11 388,57
Muut kulut	-5 306 115,28	-5 806 455,02
Kulut yhteensä	<u>-5 861 621,29</u>	<u>-6 337 452,08</u>
Tuotto-/kulujäämä	3 122,20	-12 279,82
VARAINHANKINTA		
Tuotot	<u>2 200,00</u>	<u>2 300,00</u>
Yhteensä	2 200,00	2 300,00
Tuotto-/kulujäämä	5 322,20	-9 979,82
SIJOITUSTOIMINTA		
Tuotot	121,99	18,79
Sijoitustoiminnan tuotto-/kulujäämä	121,99	18,79
Tuotto-/kulujäämä	5 444,19	-9 961,03
TILIKAUDEN YLI/ -ALIJÄÄMÄ	<u>5 444,19</u>	<u>-9 961,03</u>

TASE

31.12.2016   **31.12.2015**

VASTAAVAA**PYSYVÄT VASTAAVAT****Aineettomat hyödykkeet**

Muut pitkävaikutteiset menot	45 245,37	<u>53 961,70</u>
Yhteensä	45 245,37	53 961,70

Aineelliset hyödykkeet

Koneet ja kalusto	8 016,71	10 688,95
Taide-esineet	<u>5 430,42</u>	<u>5 430,42</u>
Yhteensä	13 447,13	16 119,37

Sijoitukset

Muut osakkeet ja osuudet	<u>207 884,14</u>	<u>237 762,15</u>
Yhteensä	207 884,14	237 762,15

PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ   266 576,64   307 843,22

VAIHTUVAT VASTAAVAT**Saamiset****Lyhytaikaiset**

Myyntisaamiset	123 000,00	135 710,00
Muut saamiset	1 400,00	20 892,98
Siirtosaamiset	<u>24 739,95</u>	<u>15 295,68</u>
Yhteensä	149 139,95	171 898,66

Rahat ja pankkisaamiset   662 887,01   233 498,47

VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ   812 026,96   405 397,13

VASTAAVAA YHTEENSÄ   1 078 603,60   713 240,35

TASE**31.12.2016****31.12.2015****VASTATTAVAA****OMA PÄÄOMA**

Huoneistorahasto	72 320,81	72 320,81
Edellisten tilikausien voitto (-tappio)	-6917,75	-4,22
Tilikauden voitto (-tappio)	5 444,19	- 9 961,03

OMAPÄÄOMAYHTEENSÄ 70 847,25 62 355,56

PAKOLLISET VARAUKSET

Eläkevaraus	51 254,00	58 341,00
-------------	-----------	-----------

PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ 51 254,00 58341,00

**VIERAS PÄÄOMA Lyhytai-
kainen**

Saadut ennakot	125 300,00	162 210,00
Ostovelat	324 912,50	280 652,79
Muut velat	445 602,21	79 995,19
Siirtovelat	60 687,64	69 685,81
Yhteensä	592 543,79	956 502,35

VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ 956 502,35 592 543,79

VASTATTAVAA YHTEENSÄ 1 078 603,60 713 240,35

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry:n jäsenille

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olen tilintarkastanut **Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry:n** (y-tunnus 0278760-1) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2016. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonani esitän, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olen suorittanut tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti.

Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiani kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa. Olen riippumaton yhdistyksestä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaani tilintarkastusta ja olen täyttänyt muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuuteni. Käsitykseni mukaan olen hankkinut lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen velvollisuudet

Hallitus vastaa tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus vastaa myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka se katsoo tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksistä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus on tilinpäätöstä laatiessaan velvollinen arvioimaan yhdistyksen kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhdistys aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenani on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntoni. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytän ammatillista harkintaa ja säilytän ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistan ja arvioin väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelen ja suoritan näihin riskeihin vastaavia tilintarkastus-

toimenpiteitä ja hankin lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuva tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- muodostan käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäkseni suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta en siinä tarkoituksessa, että pystyisin antamaan lausunnon yhdistyksen sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioin sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teen johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teen hankkimani tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhdistyksen kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätökseni on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, minun täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessani lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntoni. Johtopäätökseni perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhdistys pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioin tilinpäätöksen, liitetiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoin hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta, laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistan tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus vastaa muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen sisältyvän informaation. Tilinpäätöstä koskeva lausuntoni ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenani on lukea toimintakertomukseen sisältyvä informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessäni arvioida, onko toimintakertomukseen sisältyvä informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimani tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenani on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonani esitän, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teen suorittamani työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomukseen sisältyvässä informaatiossa on olennainen virheellisyys, minun on raportoitava tästä seikasta. Minulla ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 19.päivänä huhtikuuta 2017

Raimo Hakola
HT-tilintarkastaja
Ratavartijankatu 4 E 110
00520 Helsinki